

Prikaz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2015. godinu¹

Državna revizorska institucija FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2015. godinu izrazila je **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje**.

DRI je REVIZIJOM PRAVILNOSTI izrazila **uslovno mišljenje**.

U 2015. godini došlo je do pogoršanja fiskalne situacije zbog povećanja učešća gotovinskog deficita (sa 2,98% u 2014. godini na 8,06% u 2015. godini) i javnog duga u nominalnom BDP-u (sa 59,91% u 2014. godini na 66,73% u 2015. godini), te da bi se očuvala fiskalna disciplina u Crnoj Gori, neophodno je zaustaviti ovaj trend i dosljedno primjenjivati Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.²

FINANSIJSKE PERFORMANSE

Predlogom zakona utvrđeno je da u 2015. godini:

- Stopa realnog rasta BDP-a iznosi 3,2%, a procjenjuje se da je BDP ostvaren u nominalnom iznosu od **3.595,00 mil €**.
- Budžetska potrošnja iznosi 1.617,95 mil. €, veća je za oko 11% u odnosu na prethodnu godinu i 3,39% u odnosu na plan, najvećim dijelom kao posledica otplate izvršnih sudskih presuda korisnika budžeta. Budžetska potrošnja čini 45,01% BDP-a.

Najveći dio budžetske potrošnje čine socijalna davanja koja su prethodne godine iznosila 487,04 mil. € i činila su 30,1% budžetske potrošnje, zatim slijede i bruto zarade za koje je izdvojeno 382,18 mil. € ili 23,62% ukupne budžetske potrošnje.

Značajan dio budžetske potrošnje čine kapitalni izdaci 15,85% budžetske potrošnje. U kapitalne izdatke uloženo je 10,24% manje nego što je planirano, a čak 91,45% više u odnosu na prethodnu godinu (izgradnja autoputa).

Gotovinski deficit budžeta iznosi 291,25 mil. € i čini 8,06% bdp-a.

- Predviđeno je da 2015. godinu gotovinski deficit iznosi 269,6 mil. €, odnosno 7,60% BDP-a³.
- Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti definisano je da budžetski gotovinski deficit **opšteg nivoa države** neće biti veći od 3% BDP-a po tržišnim cijenama⁴.

Zakonom je utvrđeno da ako nivo deficita u toku fiskalne godine pređe granicu, Vlada u roku od 60 dana, od dana utvrđivanja odstupanja Skupštini podnosi predlog mjera za sanaciju deficita.⁵

Učešće gotovinskog deficita u nominalnom BDP-u u 2014. godini iznosilo je 2,98%, odnosno došlo je do povećanja učešća 2,7 puta⁶.

1 Vlada Crne Gore, utvrdila je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu, na sjednici od 9. juna 2016. godine, i isti dostavila Skupštini Crne Gore 10. oktobra 2016. godine. Nakon povlačenja iz skupštinske procedure, isti je ponovo dostavljen 20. decembra 2016. godine. Izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2015. godinu dostavljen je Skupštini 17. oktobra 2016. godine. Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore (DRI) za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine, u skupštinskoj proceduri je od 31. oktobra 2016. godine.

2 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine

3 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 - oktobar 2016. godine

4 Član 20 stav 1 tačka 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", br. 020/14 i 056/14)

5 Član 21 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

6 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 - oktobar 2016. godine

Kada se budžetska potrošnja u 2015. godini umanjuje za izdatke za razvojne projekte, gotovinski deficit iznosi 34,76 mil. € ili 0,97% BDP-a.

- Kada se gotovinski deficit koriguje za smanjenje obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica **korigovani gotovinski deficit iznosi 276,11 mil. €.**
- Izvršena je **otplata duga** u iznosu od **541,74 mil. €**, što je zajedno sa korigovanim gotovinskim deficitom i povećanjem depozita od **7,64 mil. €** uslovalo nedostajuća sredstva u iznosu od **825,49 mil.€**. Navedeni iznos je financiran iz pozajmica i kredita iz domaćih i inostranih izvora (832,79 mil. €), zatim prihoda od prodaje imovine (7,84 mil. €) i smanjenja neto obaveza u iznosu od 15,13 mil. € (832,79 mil. € + 7,84 mil. € - 15,13 mil. €)

Tabela I – gotovinski deficit budžeta

	Ostvareno 2014	Planirano 2015	Ostvareno 2015	Promjena % Ostvareno/ Plan	Promjena 2014/2015
Tekući prihodi	1.339,59	1.317,51	1.312,18	-0,40	-2,05
Primici od otplate kredita	8,52	5,07	7,92	56,21	-7,04
Donacije	5,55	6,59	6,59	0,00	18,74
Gotovinski prilivi	1.353,66	1.329,17	1.326,69	-0,19	-1,99
Tekući izdaci	1.306,03	1.251,15	1.297,73	3,72	-0,64
Kamate	75,51	62,93	81,80	29,99	8,33
Tekuća budžetska potrošnja	1.381,54	1.314,08	1.379,53	4,98	-0,15
Kapitalni budžet	75,15	284,69	238,42	-16,25	217,26
Gotovinska plaćanja	1.456,69	1.598,77	1.617,95	1,20	11,07
GOTOVINSKI DEFICIT	-103,02	-269,60	-291,24	8,03	182,70
KORIGOVANI GOTOVINSKI DEFICIT	-107,11	-303,41	-276,11	-9,00	157,78
PRIMARNI KORIGOVANI GOTOVINSKI DEFICIT	-31,59	-206,67	-194,31	-5,98	515,10
Otplata duga	434,06	364,48	541,74	48,63	24,81
Povećanje depozita države	5,35	-	7,64	-	42,80
Finansiranje	546,53	667,89	825,49	23,60	51,04
Prihodi od privatizacije i prodaje imovine	6,69	0,00	7,84	-	17,19
Neto promjena (smanjenje) obaveza iz prethodnog perioda	4,09	33,81	-15,13	-144,75	-469,93
Pozajmice i krediti iz domaćih i inostranih izvora	535,74	634,08	832,79	31,34	55,45

(u mil. €)

SKRETANJE PAŽNJE

Državna revizorska institucija FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu budžeta izrazila je pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje.

DRI skreće pažnju da:

Nakon izvršene revizije utvrđeno je da **gotovinski deficit budžeta treba uvećati za 974,07 hilj.€, depozite za 41,32 hilj.€ i prilive od prodaje državne imovine za 1.015,40 mil.€, tako da gotovinski deficit iznosi 292,22mil. €, neto promjena gotovine 7,68 mil.€, prilivi od prodaje imovine 8,85 mil.€ i stanje gotovine na dan 31.12.2015. godine 19,88 mil.€.**

Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveza kod Zavoda za zapošljavanje za iznos 1,02 mil. €, tako da **neto promjene neizmirenih obaveza iznose 16,15 mil.€, a korigovani gotovinski deficit budžeta iznosi 27,06 mil.€.**

USLOVNO MIŠLJENJE

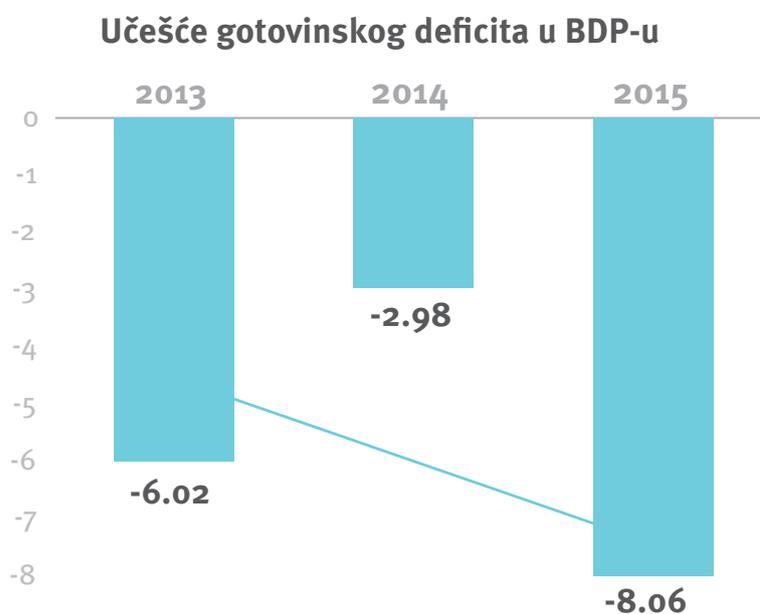
DRI je REVIZIJOM PRAVILNOSTI izrazila uslovno mišljenje.

Osnov za izražavanje uslovnog mišljenja odnosi se na finansijske izvještaje i računsku tačnost, poreski završni račun, izdatke budžeta, izvještaje o izdacima budžetskih rezervi, imovinu, javne nabavke i sistem unutrašnjih finansijskih kontrola.

U odnosu na finansijske izvještaje i računsku tačnost, između ostalog, navodi se da je **potrebno izvršiti korekcije:**

- javnih prihoda u neto iznosu od 1,00 mil.€
- javnih izdataka u neto iznosu od 1, 97 mil.€
- izvora finansiranja javne potrošnje u neto iznosu od 974,07 hilj.€
- neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju u neto iznosu od 1,02 mil.€

Grafik I – Učešće gotovinskog deficita Crne Gore u BDP-u u periodu 2013-2015. godine⁷ (u mil. €)

Napomena: DRI je koristila podatak o gotovinskom deficitu centralnog nivoa umjesto deficita opšteg nivoa države, odnosno suficit/deficit lokalne samouprave nije uključen u iznos, zato što nije objavljen zvaničan podatak o deficitu lokalne samouprave.

⁷ Podaci iz grafika preuzeti iz godišnjih izvještaja DRI – iz izvještaja o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2014. i 2015. godini

KRETANJE DUGA

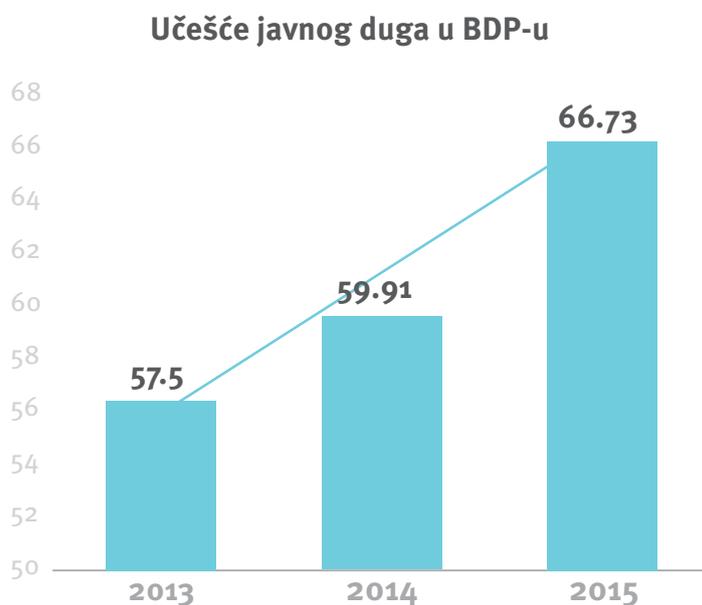
Javni dug⁸ na kraju 2015. godine iznosi 2.418,82 Mil.€, Odnosno 66,73% bdp-a⁹.

- Zakonom o budžetu za 2015. godinu planirano učešće javnog duga u BDP-u je 65,85%¹⁰.
- Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti¹¹ definisano je da javni dug neće biti veći od 60% BDP-a po tržišnim cijenama.

Zakonom¹² je određeno da će Vlada u slučaju da javni dug:

- dostigne 60% BDP-a, utvrditi predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o budžetu države kojim će se obezbijediti zadržavanje duga u granicama do 60% BDP-a;
- pređe 60% BDP-a, predložiti Skupštini smanjivanje višegodišnjih izdataka, smanjivanje izdataka opštinama, kao i predložiti druge mjere za smanjenje državnog duga;
- pređe 60% BDP-a zbog realizacije kapitalnih projekata povodom kojih o zaduživanju odlučuje Skupština, predložiti program sanacije za period od najduže pet godina.

Grarfik II – Trend kretanja učešća javnog duga Crne Gore u BDP-u periodu 2013-2015. godine¹³ (u mil. €)

U odnosu na kraj 2014. godine javni dug veći je za 16,8%.

- **Državni dug** na dan 31.12.2015. godine iznosi 2.276,65 mil. € i sastoji se od unutrašnjeg duga koji iznosi 320,29 mil. € i spoljnog duga koji iznosi 1.956,36 mil. €. **Neto državni dug Crne Gore** na dan 31.12.2015. godine, uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija koji uključuju i 38.477 unci zlata, iznosi 2.219,40 mil. €, odnosno 61,74% BDP-a.
- **Dug lokalne samouprave** iznosi 142,18 mil.€.

8 Javni dug je dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države, član 2 stav 1 tačka 15 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

9 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine

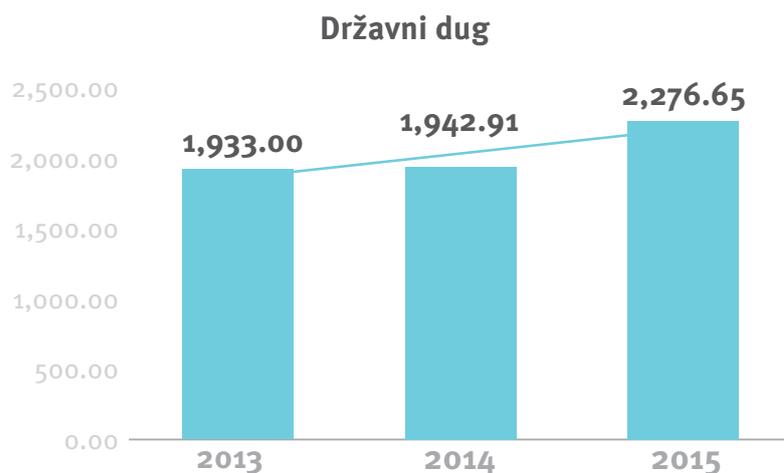
10 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine: Podatak o planu javnog duga izračunat je na način što se na revidirani podatak o javnom dugu na kraju 2014. godine dodalo planirano neto zaduženje u 2015. godini opšteg nivoa države prezentirano u Obrazloženju predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, strana 27 Tabela – Javna potrošnja sa autoputem (pozicija-Pozajmice i krediti domaćih i inostranih izvora umanjena za pozicije-Otplata duga rezidentima i nerezidentima)

11 Član 20 stav 1 tačka 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

12 Član 21 stav 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

13 Podaci iz godišnjih izvještaja DRI - iz izvještaja o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2014. i 2015. godini

Grarfik III – Trend kretanja državnog duga Crne Gore u periodu 2013-2015. godine (u mil. €)

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA

Ugovoreni iznos garancija koje je Vlada izdala do kraja 2015. godine iznosi oko 586,48 mil.€, od čega su povučena sredstva u iznosu od oko 453,86 mil.€, a stanje duga na kraju 2015. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 340,12 mil. eura, što predstavlja 9,46% BDP-a.

Tabela II - Kretanje državnih garancija u 2015. godini (u mil. €)

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA	UGOVORENI IZNOSI	ANGAŽOVANI IZNOSI NA 31.12.2015.	STANJE DUGA NA 31.12.2015.
IZDATE INO GARANCIJE	527,73	405,91	295,23
IZDATE DOMAĆE GARANCIJE	58,74	47,95	44,88
UKUPNO	586,47	453,86	340,12

Crna Gora je tokom 2015.godine potpisala Ugovore o garanciji u ukupnom iznosu od oko 88,17 mil. € i to:

- Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), garancija je izdata u iznosu od 40 mil.€, na dan 30.12.2015. godine, za zaključenje kreditnog aranžmana između EBRD-a i Crnogorskog elektro-prenosnog sistema, za projekat izgradnje kabla Tivat-Pljevlja, u okviru ugovorenih 60 mil.€.
- Realizacija sanacionih planova jedinica lokalnih samouprava kod domaćih komercijalnih banaka u iznosu od 42,89 mil. €
- Za izgradnju stambene zgrade za prosvjetne radnike u Budvi 5,28 mil. € (Stambena zadruga radnika prosvjete CG “Solidarno” Podgorica) kod Societe Generale Montenegro banke a.d.

SERVISIRANJE DRŽAVNOG DUGA

Tabela III - Struktura otplate državnog duga u 2015. godini (u mil.€)

BUDŽETSKA POZICIJA	2015	
OTPLATA GLAVNICE REZIDENTIMA	221,70	34,52%
OTPLATA GLAVNICE NEREZIDENTIMA	320,03	49,82%
OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNIH GODINA	18,89	2,94%
OTPLATA KAMATE REZIDENTIMA	6,16	0,96%
OTPLATA KAMATE NEREZIDENTIMA	75,52	11,76%
UKUPNO	642,33	100%

PRIMJENA ZAKONA O BUDŽETU I FISKALNOJ ODGOVORNOSTI

Izvod iz Izvještaja o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2015. godini Državne revizorske institucije¹⁴

Ministarstvo finansija bilo je dužno da u skladu sa članom 25 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti pripremi i objavi Izvještaj o preliminarnim nivoima budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita, javnog duga i neto zaduženja u roku od 90 dana, od isteka fiskalne godine.

Ministarstvo finansija je 28.03.2016. godine, objavilo Analizu javnih finansija u 2015. godini, u kojoj su prezentirani preliminarni podaci o gotovinskom deficitu i neto zaduženju.

Ministarstvo finansija je 01.07.2016. godine, 3 mjeseca nakon roka definisanog članom 25 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti prezentiralo Izvještaj o javnom dugu Crne Gore na 31. decembar 2015. godine.

Nijesu sprovedene aktivnosti koje se odnose na otklanjanje rizika od nestabilnosti javnih finansija usled rasta javnog duga iznad 60% BDP-a, kako je definisano članom 21 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Došlo je do pogoršanja fiskalne situacije zbog povećanja učešća gotovinskog deficita (sa 2,98% u 2014. godini na 8,06% u 2015. godini) i javnog duga u nominalnom BDP-u (sa 59,91% u 2014. godini na 66,73% u 2015. godini), te da bi se očuvala fiskalna disciplina u Crnoj Gori, neophodno je zaustaviti ovaj trend i dosljedno primjenjivati Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

UKUPNI PRIHODI:

Prihodi Budžeta za 2015. godinu ostvareni su na nivou od 2.167,34 mil. € i veći su za 10,4% u odnosu na planirane

Grarifk IV – trend kretanja prihoda budžeta Crne Gore u periodu 2012-2015. godine (u mil. €)

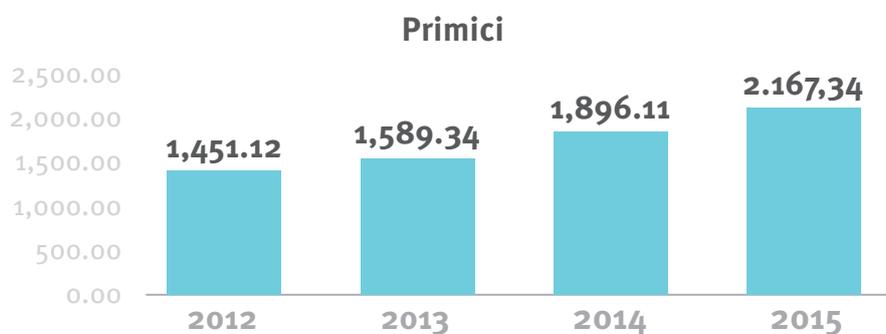

Tabela IV - Primici budžeta 2015 – plan/realizovano (u mil. €)

	PLAN 2015	REALIZOVANO 2015	INDEX
TEKUĆI PRIHODI	1.317,51	1.312,18	99,60%
PRIMICI OD PRODAJE IMOVINE	-	7,84	-
PRIMICI OD OTPLATE KREDITA	5,07	7,92	156,29%
DONACIJE I TRANSFERI	6,59	6,59	100%
POZAJMICE I KREDITI	634,08	832,79	131,34%
PRIMICI UKUPNO	1.963,26	2.167,34	110,40%

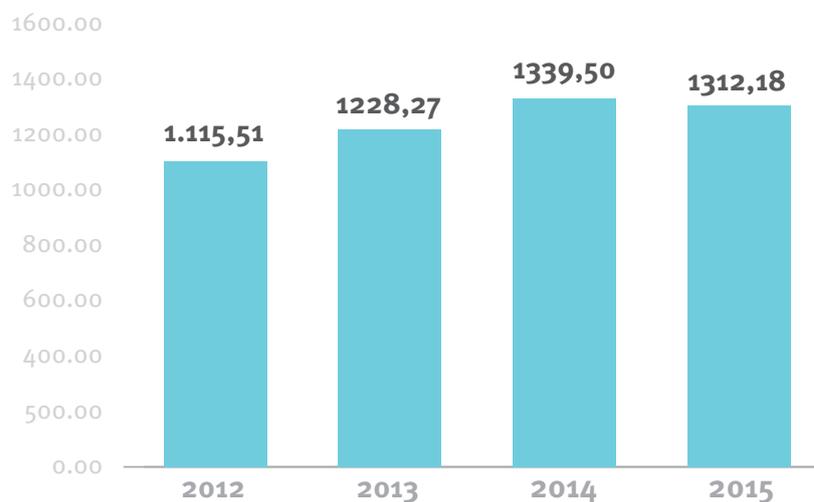
14 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2015 – oktobar 2016. godine

Tabela V - Izdaci budžeta 2015 - plan/realizovano (u mil. €)

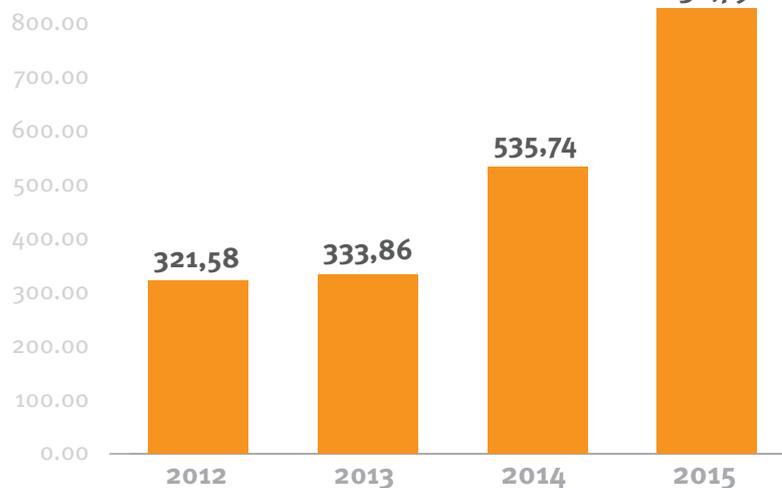
	Budžet 2015 (sa preusmj.)	Realizovano 2015	INDEX
TEKUĆI IZDACI	633,14	641,17	101,27%
TRANSFERI ZA SOCIJALNU ZASTITU	490,54	487,04	99,28%
TRANSFERI INSTITUCIJAMA, POJEDINCIMA, NEVLADINOM I JAVNOM SEKTORU	135,75	136,22	100,35%
KAPITALNI IZDACI	285,75	256,48	89,76%
POZAJMICE I KREDITI	3	2,97	99,19%
OTPLATA DUGOVA	398,34	619,15	155,43%
REZERVE	16,71	16,64	99,56%
IZDACI UKUPNO	1.963,26	2.159,69	110,01%

Grafici V i VI – Trend kretanja tekućih prihoda i pozajmica i kredita 2012-2015. godine (u mil. €)

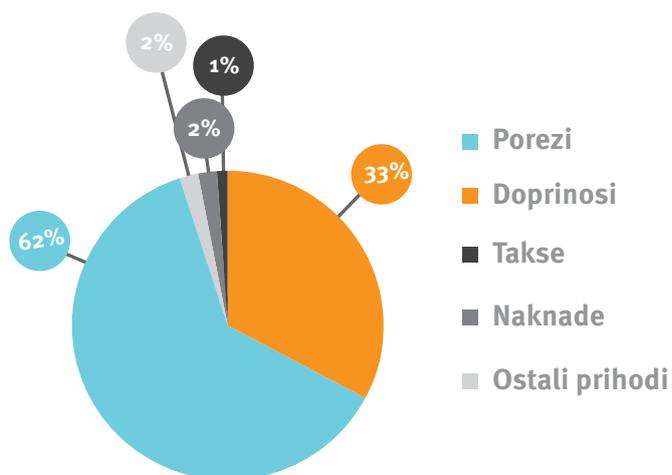
Tekući prihodi

Pozajmice i krediti

Grafik VII – Tekući prihodi

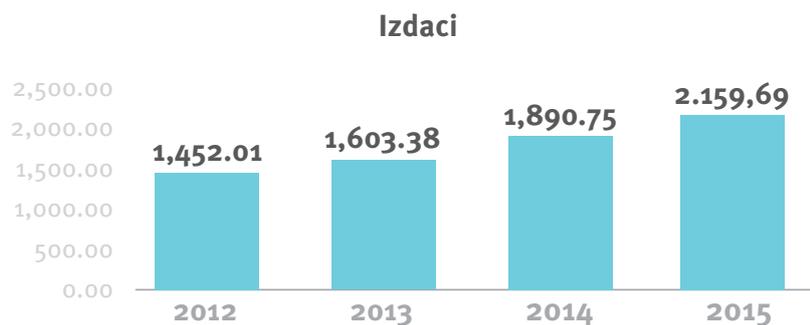
Strukturu tekućih prihoda budžeta za 2015. godinu (u mil. €)

Porezi	805,53
Doprinosi	437,28
Takse	13,15
Naknade	29,63
Ostali prihodi	26,59

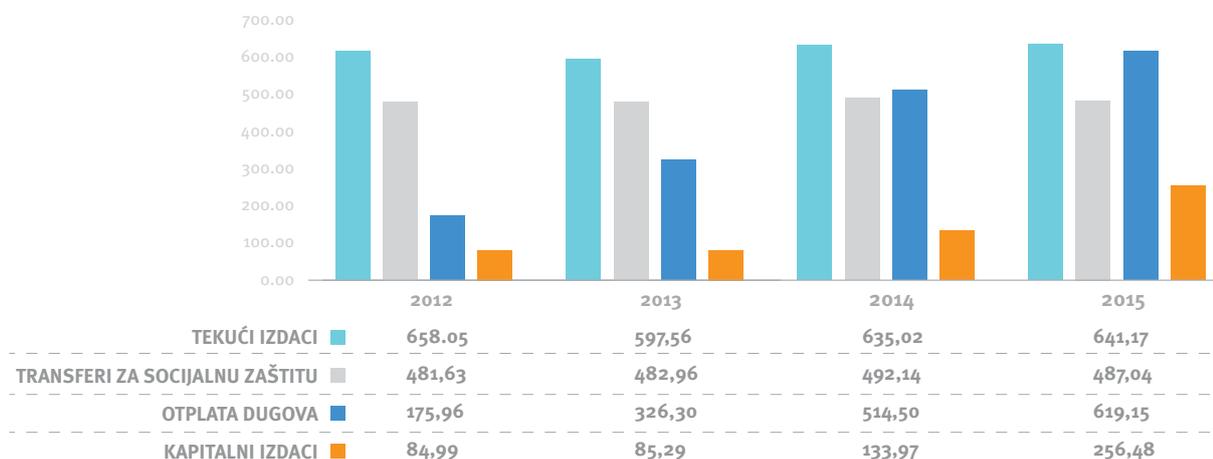
UKUPNI RASHODI:

Zakonom o budžetu za 2015. godinu izdaci su bili planirani u iznosu od 1.963,26 mil € dok su realizovani u iznosu od 2.159,69 mil € odnosno 10% su veći u odnosu na planirane.

Grafik VIII – trend kretanja rashoda budžeta Crne Gore u periodu 2012-2015. godine (u mil. €)

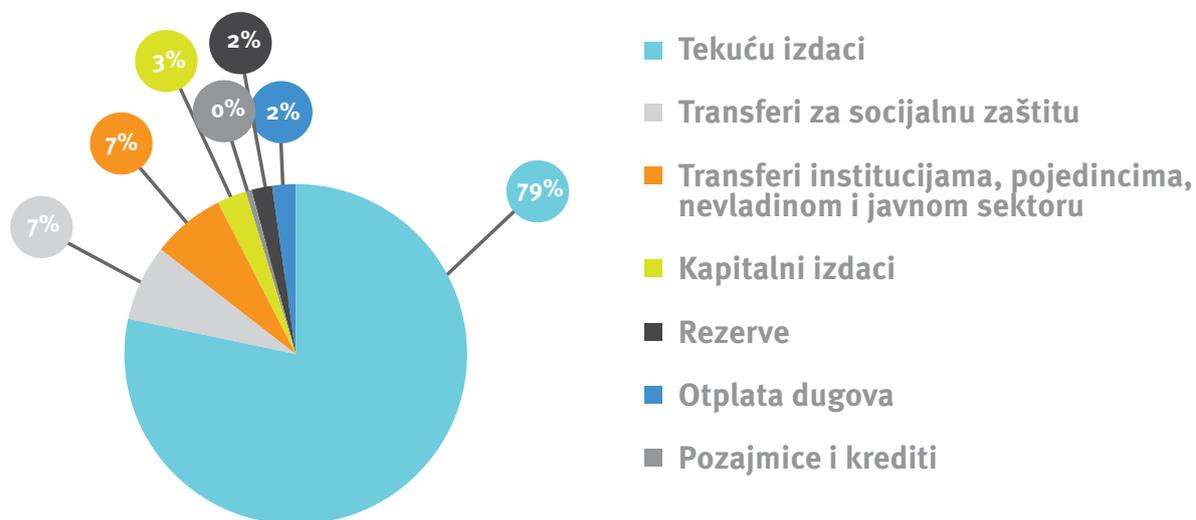

Grafik IX – Trend kretanja tekućih izdataka, soc. davanja, kapitalnih izd. i otplate dugova 2012-2015. godine (u mil. €)

TEKUĆI BUDŽET

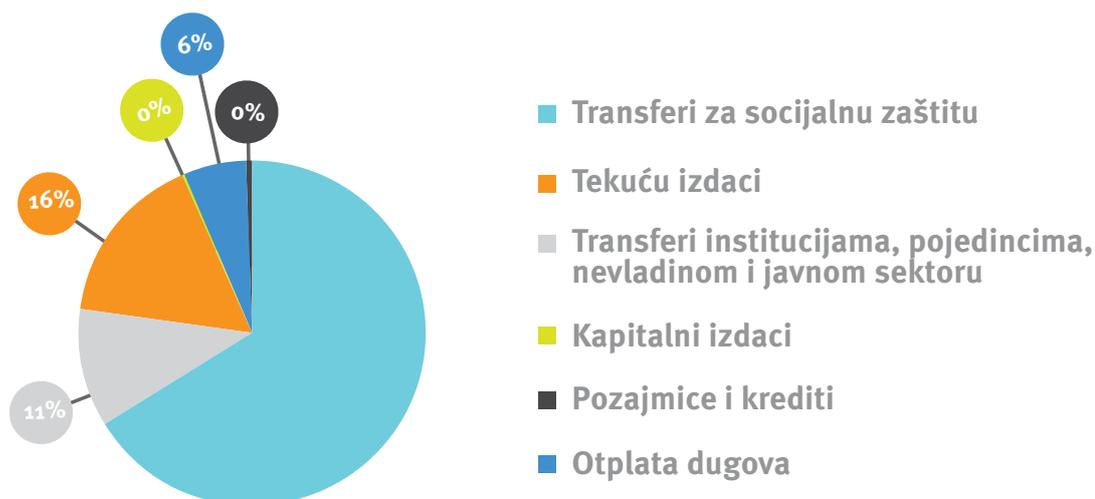
Zakonom o budžetu za 2015. godinu sredstva su planirana na nivou od 679,41 mil € dok je realizovano 732,60 mil € ili 6,51% više od planiranog.

U strukturi tekućeg budžeta – tekućih izdataka - Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca realizovane su u iznosu od 291,83 mil € što čini oko 43% tekućeg budžeta.

BUDŽET FONDOVA

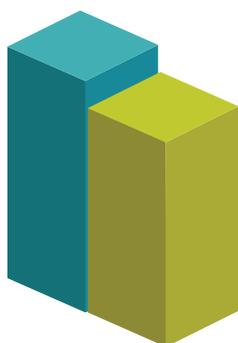
Budžet fondova za 2015. godinu planiran je u iznosu od 603,91 mil. € dok je realizovano 628,02 mil € ili 5,4% više od planiranog.

U strukturi budžeta fondova – Transfera za socijalnu zaštitu – Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u 2015. godini realizovana su u iznosu od 389,04 mil € što čini oko 65,5% budžeta fondova.

KAPITALNI BUDŽET

Kapitalni budžet za 2015. godinu planiran je u iznosu od 284,69 mil. € a realizovan u iznosu 238,42 mil € što je 83,75% planiranog iznosa.

Planirano:
284,69 miliona

Izvršeno:
238.42 miliona

Kapitalni budžet Direkcije za saobraćaj u 2015. godini realizovan je u iznosu od 202,74 mil € dok je kapitalni budžet Direkcije javnih radova realizovan u iznosu od 35,67 mil € .

Za program Auto put Bar-Boljari, dionica od Smokovca do Mateševa planom je bilo predviđeno 206 mil € a utrošeno 174,65 mil €.

ZNAČAJNE PROMJENE PLAN/REALIZOVANO:

U sljedećoj tabeli dat je pregled 12 najvećih razlika između planiranog i izvršenog budžeta potrošačkih jedinica.

	Plan 2015	Izvršenje 2015	Razlika (planirano/izvršeno)	Index
Ministarstvo ekonomije	8,66 mil €	18,74 mil €	10,08 mil €	116,40%
Ministarstvo održivog razvoja i turizma	5,08 mil €	8,89 mil €	3,81 mil €	75,00%
Ministarstvo nauke	2,65 mil €	4,20 mil €	1,55 mil €	58,57%
Sudstvo	20,72 mil €	25,09 mil €	4,37 mil €	21,09%
Fond za zdravstveno osiguranje	174,41 mil €	210,16 mil €	35,75 mil €	20,50%
Ministarstvo finansija	108,25 mil €	127,20 mil €	18,95 mil €	17,51%
Ministarstvo pravde	7,50 mil €	8,80 mil €	1,30 mil €	17,33%
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	23,37 mil €	25,14 mil €	1,77 mil €	7,57%
Ministarstvo odbrane	36,43 mil €	38,45 mil €	2,02 mil €	5,54%
Ministarstvo unutrašnjih poslova	72,08 mil €	76,05 mil €	3,97 mil €	5,51%
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva(kapitalni budžet)	239,50 mil €	202,74 mil €	(36,76) mil €	-25,25%
Ministarstvo održivog razvoja i turizma (kapitalni budžet)	45,19 mil €	35,67 mil €	(9,52) mil €	-21,07%

PREUSMJERENJA:

U okviru ovog dijela dat je prikaz preusmjeravanja sredstava u skladu sa članom 45 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti¹⁵

Datum	sa Potrošačke jedinice	na Potrošačku jednicu	SUMA
5. februar	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	€ 400.000,00
5. mart	Ministarstvo kulture	Uprava za inspekcijske poslove	€ 28.568,25
12. mart	Državni arhiv	Uprava za inspekcijske poslove	€ 8.962,01
2. april	Ministarstvo prosvjete	Uprava za inspekcijske poslove	€ 76.733,30
9. april	Ministarstvo finansija	Agencija za nacionalnu bezbojednost	€ 614.000,00
9. april	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Ministarstvo finansija	€ 308.574,60
30. april	Ministarstvo prosvjete	Ministarstvo finansija	€ 1.020.022,00
30. april	Rezerva	Uprava za kadrove	€ 25.000,00
8. maj	Ministarstvo prosvjete	Uprava za mlade i sport	€ 100.000,00
14. maj	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	€ 5.000,00
14. maj	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Ministarstvo kulture	€ 2.338,85
28. maj	Fond PIO	Ministarstvo finansija	€ 8.400,00
11. jun	Ministarstvo pravde	Ministarstvo finansija	€ 20.000,00
18. jun	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Ministarstvo finansija	€ 77.336,52
25. jun	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Agencija Crne za promociju stranih investicija	€ 22.590,00
9. jul	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Ministarstvo pravde	€ 7.916,01
9. jul	Ministarstvo kulture	Državni arhiv	€ 19.500,00
16. jul	Ministarstvo prosvjete	Fakultet za crnogorski jezik i književnost	€ 100.000,00
16. jul	Skupština Crne Gore	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 40.000,00
30. jul	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 100.000,00
20. avgust	Ministarstvo ekonomije	Uprava za inspekcijske poslove	€ 113.497,50
20. avgust	Rezerve	Uprava za kadrove	€ 25.000,00
20. avgust	Ministarstvo odbrane	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	€ 6.848,63
3. septembar	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Rezerve	€ 80.000,00
10. septembar	Ministarstvo finansija	Agencija za nacionalnu bezbojednost	€ 35.000,00
1. oktobar	Rezerve	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	€ 238.238,00
1. oktobar	Rezerve	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	€ 260.000,00
15. oktobar	Skupština Crne Gore	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 10.000,00
15. oktobar	Rezerva	Predsjednik Crne Gore	€ 30.612,00
15. oktobar	Rezerva	Agencija za zaštitu životne sredine	€ 9.730,00
15. oktobar	Ministarstvo finansija	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 50.000,00

Datum	sa Potrošačke jedinice	na Potrošačku jednicu	SUMA
22. oktobar	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Sekretarijat za razvojne projekte	€ 17.828,34
5. novembar	Sudstvo	Ministarstvo finansija	€ 69.120,00
5. novembar	Ministarstvo ekonomije	Zavod za meteorologiju	€ 13.500,00
5. novembar	Ministarstvo kulture	Rezerve	€ 179.494,00
13. novembar	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 80.000,00
13. novembar	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	Rezerve	€ 6.000,00
13. novembar	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 85.000,00
13. novembar	Ministarstvo kulture	Državni arhiv	€ 1.000,00
19. novembar	Ministarstvo nauke	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	€ 21.554,76
19. novembar	Rezerve	Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte	€ 65.000,00
3. decembar	Ministarstvo pravde	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	€ 35.439,11
3. decembar	Ministarstvo pravde	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	€ 67.365,08
7. decembar	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	Ministarstvo finansija	€ 6.468,90
7. decembar	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Ministarstvo finansija	€ 139.348,20
7. decembar	Rezerve	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	€ 36.000,00
10. decembar	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Ministarstvo kulture	€ 60.000,00
10. decembar	Ministarstvo prosvjete	Zavod za školstvo	€ 30.000,00
10. decembar	Komisije za istraživanje nesreća i nezgoda u saobraćaju	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	€ 4.486,00
10. decembar	Rezerve	Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki	€ 10.000,00
18. decembar	Ministarstvo kulture	Državni arhiv	€ 14.900,00
29. decembar	Rezerve	Ministarstvo prosvjete	€ 170.000,00
29. decembar	Ministarstvo finansija	Uprava za imovinu	€ 100.000,00
29. decembar	Ministarstvo finansija	Zavod za statistiku	€ 49.000,00
29. decembar	Ministarstvo finansija	Savjet za regulatornu reformu i unaprijeđenje poslovnog ambijanta	€ 5.500,00
29. decembar	Skupština Crne Gore	Rezerve	€ 55.000,00
29. decembar	Skupština Crne Gore	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 45.000,00
29. decembar	Rezerve	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	€ 20.000,00
			€ 5.230.872,06

Napomena:

Navedena tabela sadrži preusmjeravanja koja su dostupna na sajtu Vlade Crne Gore - www.gov.me

¹⁵ Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice

ZAKLJUČCI/PREPORUKE KOJI SE PONAVLJAJU:

DRI¹⁶ je revizijom pravilnosti utvrdila da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladili poslovne aktivnosti sa zakonima i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori. Imajuću u vidu navedeno DRI je u 2015. godini dala 11 preporuka.

U narednoj tabeli sadržani su zaključci Skupštine Crne Gore koje je usvojila podržavajući preporuke DRI u 2013 i 2014. godini, kao i preporuke DRI za 2015. godinu koje se ponavljaju.

Zaključci 2013. godine ¹⁷	Zaključci 2014. godine ¹⁸	Preporuke 2015. godine ¹⁹
Finansijski izvještaji i računska tačnost		
<p>Preporučuje se dalje jačanje fiskalne discipline i dosljedno poštovanje stava 1 člana 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 20/14), kojim se precizira da su potrošačke jedinice dužne da sredstva koriste u granicama utvrđenim Zakonom o budžetu države.</p> <p>Preporučuje se da Vlada Crne Gore prilikom planiranja budžeta kroz godišnji zakon o budžetu planira iznose prihoda ostvarenih po osnovu sopstvene djelatnosti potrošačkih jedinica i da se realizovani prihodi koriste u skladu sa ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.</p>	<p>Preporučuje se Ministarstvu finansija da u budućem periodu, prilikom planiranja godišnjeg budžeta, u potpunosti uskladi opšti i posebni dio budžeta. Preporučuje se Ministarstvu finansija da dosljedno provodi utvrđena pravila propisana godišnjim zakonom o budžetu.</p> <p>Preporučuje se da Vlada Crne Gore prilikom planiranja budžeta kroz godišnje zakone o budžetu planira iznose prihoda ostvarene obavljanjem sopstvene djelatnosti potrošačkih jedinica i da se realizovani prihodi koriste u skladu sa ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu.</p>	<p>Potrebno je da potrošačke jedinice u godišnjem zakonu o budžetu prioritarno obezbijede sredstva za izmirenje zakonom ustanovljenih obaveza i obaveza proisteklih iz zaključenih višegodišnjih ugovora.</p> <p>Potrebno je da se potrošačke jedinice, prilikom ugovaranja obaveza, pridržavaju člana 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i obaveze ugovaraju do iznosa odobrenih godišnjim zakonom o budžetu države.</p>
Gotovinski depoziti države		
<p>Preporučuje se Ministarstvu finansija da obezbijedi evidenciju stanja i prometa novčanih transakcija koje se obavljaju preko računa koji su u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora, u skladu s članom 6. Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.</p>	<p>Potrebno je da Ministarstvo finansija obezbijedi odgovarajuću evidenciju stanja i prometa računa koji su u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora na klasi 1 Glavne knjige trezora, u skladu sa članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.</p> <p>-Poreska uprava treba da obezbijedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu, u dijelu iskazanih stanja na računima klase "1" računi novčanih sredstava, klase "3" računi obveznika javnih prihoda (uključujući i račune depozita) i klase "7" računi javnih prihoda, sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.</p> <p>-Preporučuje se Ministarstvu finansija da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.</p>	<p>Preporučuje Ministarstvu finansija Poreskoj upravi da obezbijedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu s Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu</p> <p>Preporučuje se Ministarstvu finansija Poreskoj upravi da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.</p>

16 Državna revizorska institucija(DRI) na osnovu člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji je izvršila finansijsku reviziju Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore.

17 Izvod iz zaključaka ("Službeni list Crne Gore", br. 001/15 od 05.01.2015)

18 Izvod iz zaključaka ("Službeni list Crne Gore", br. 078/15 od 31.12.2015)

19 Preporuke DRI - Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2015. godinu

Izdaci budzeta		
<p>Neophodno je da Ministarstvo finansija usaglasi Uputstvo o radu Državnog trezora sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Preporučuje se da se na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda, evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koji nisu planirani budžetom, jer u tom slučaju ne postoje mogućnosti da se neizmirene obaveze isplate sa budžetom odobrenih linija izdataka</p>	<p>Preporučuje se da se na grupi računa 463 - Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koje nisu planirane budžetom potrošačkih jedinica, kao i da se račun ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dostiže u tekućoj fiskalnoj godini.</p>	<p>Preporučuje se da se na grupi računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koji nisu planirani budžetom potrošačkih jedinica, kao i da se račun ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dostiže u tekućoj fiskalnoj godini.</p>
Unutrasnje finansijske kontrole		
<p>Potrebno je intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.</p>	<p>Pored evidentnih unapređenja ovog sistema treba i dalje sprovesti aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.</p>	<p>Potrebno je dalje sprovesti aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.</p>
Imovina		
<p>Preporučuje se svim potrošačkim jedinicama da obezbijede evidenciju državne imovine u skladu sa Zakonom o imovini i podzakonskim aktima.</p>	<p>Preporučuje se svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akata.</p>	<p>Državna revizorska institucija preporučuje svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akata.</p>
Javne nabavke		
<p>Preporučuje se ponovo potrošačkim jedinicama da dosljedno poštuju odredbe Zakona o javnim nabavkama i obezbijede transparentnost procesa javnih nabavki.</p>	<p>Preporučuje se da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke robe, usluga i izvođenje radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.</p>	<p>Preporučuje se da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbijede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.</p>

Parlamentarna
budžetska
kancelarija

WESTMINSTER
FOUNDATION FOR
DEMOCRACY

.....
**Parlamentarna budžetska
kancelarija Skupštine Crne Gore,**
pod pokroviteljstvom Vestminsterske
fondacije za demokratiju u Crnoj Gori,
.....

email: pbk@skupstina.me,
.....

adresa: Novaka Miloševa 8,
Podgorica
.....

O nama

Parlamentarna budžetska kancelarija Skupštine Crne Gore

Skupština Crne Gore i Vestminsterska fondacija za demokratiju (VFD) su 19. maja 2016. godine potpisale memorandum o razumijevanju u cilju formiranja Parlamentarne budžetske kancelarije (PBK), u sklopu dvogodišnjeg projekta koji VFD sprovodi uz podršku ambasade Velike Britanije u Podgorici.

Rad ove kancelarije usmjeren je na pružanje podrške poslanicima u vršenju parlamentarne kontrole budžeta. Po uzoru na praksu najrazvijenijih parlamenata, projektom se namjerava stvoriti stručno jezgro koje će omogućiti Skupštini Crne Gore da značajnije učestvuje u budžetskom ciklusu, a poslanicima da imaju na raspolaganju podršku prilikom analize i rasprave o ključnim budžetskim dokumentima i zakonima sa značajnim fiskalnim uticajem.